

Finansdepartementet  
Postboks 8008 Dep  
0030 OSLO

Deres ref:

Oslo, 18.03.2019  
Vår ref: Camilla Skjelsbæk Gramstad/ 19-7203

## **HØRINGSSVAR FRA HOVEDORGANISASJONEN VIRKE NOU 2018:17 KLIMARISIKO OG NORSK ØKONOMI**

Virke representerer 22 000 virksomheter i handel og tjenestenæringer. Vi lever i en tjenesteøkonomi, og de fleste jobber innen tjenesteyting i Norge i dag. Norge har bygget verdier på naturressursene våre i generasjoner. Det er bra, men næringsstrukturen i Norge har endret seg fundamentalt. Vi er ikke lenger bare et råvareproduserende industrisamfunn, vi er et tjenestesamfunn. Handel- og tjenestenæringene står overfor store forandringer, og blant disse står klima og miljøutfordringer helt sentralt.

Virke mener NOU 2018:17 Klimarisiko og norsk økonomi er en svært godt skrevet rapport, som på et overordnet nivå gir oss bedre kunnskap om og vurderinger av klimarisiko og hvordan ulike risikofaktorer kan påvirke det norske samfunnet og norsk økonomi. Utvalgets økonomifaglige og risikofaglige perspektiv gir viktige og nyttige innsikter, og Virke er enig i at tiltak for økt robusthet er en viktig strategi for å håndtere klimarisiko.

Virke er også glad for at rapporten er så tydelig på det globale perspektivet, at norsk næringsliv er avhengig av internasjonal handel og at internasjonalt samarbeid er viktig også på dette området. Norsk økonomi er åpen og påvirkes i stor grad av internasjonale forhold, og klimaendringer utenfor Norges grenser kan få stor betydning for norske virksomheter.

Utvalget skriver: «Denne rapporten legger et grunnlag andre må bygge videre på». Det er vi enig i -det er behov for mer informasjon, bedre rapportering og sterkere kunnskapsgrunnlag. I oppfølgingen av dette utvalget må en ta inn over seg at de fleste bedrifter i Norge er små og mellomstore virksomheter (SMB). Det overordnede perspektivet i utredningen har medført at rapporten i liten grad har vurdert risiko for enkelt næringer. Vi må regne med at kunnskap om klimarisiko er begrenset hos mange av våre SMBer, og at det kan bli meget krevende å sette mange av disse i stand til å følge opp utvalgets anbefalinger på en god måte. Som eksempel kan Task Force on

Climate Related Disclosures (TCFD) anbefalinger vise seg å bli for ressurskrevende å oppfylle i mange tilfeller. Dette tilsier at utvikling av redskap for og formidling av kunnskap om hvordan særlig små og mellomstore bedrifter best kan settes i stand til både forstå og tilpasse seg klimarisiko bør være en viktig oppgave i oppfølgingen av denne rapporten.

## **Handel, klimarisiko og sirkulær økonomi**

Mange av Virkes medlemmer er handelsbedrifter, avhengige av import. Handel er ifølge FN den største bidragsyteren til utvikling og fattigdomsbekjempelse globalt.

Handelen er ikke bare Norges største private sysselsetter, med nesten 380.000 ansatte landet rundt. Den bidrar også med rundt 10 prosent av verdiskapningen i fastlands-Norge. Det er godt dokumentert at handelsnæringen har stor klimarisiko. En rapport EY skrev på oppdrag fra Miljødirektoratet i 2018<sup>1</sup> viser for eksempel at man risikerer høyere importpriser som følge av at produktiviteten i verden vil gå ned. Særlig vil jordbruksvarer som frukt og grønnsaker være utsatt, og vi må trolig belage oss på mer usikre avlinger og høyere priser, ifølge rapporten. Også varer som klær, klestilbehør og fottøy kan bli dyrere på grunn av dårligere produksjonsvilkår og klimarelaterte sykdommer. Som en liten og svært åpen økonomi, er Norge særlig avhengig av import og eksport med andre land, og vi mener denne risikoen bør belyses i høy grad i videre oppfølging av klimarisikoutvalgets arbeid.

Norske handelsvirksomheter er gode på omstilling, og veldig mange gjør nå en viktig og svært nødvendig jobb for å satse på innovasjon og finne nye produkter, tjenester og forretningsmodeller som tar innover seg at klima og ressurstilgangen er i endring. Eksempelvis satses det på reparasjon, utleie og gjenbruk i mange kjeder, fra Clas Ohlson til Bergans og HM. Handelen er bindeleddet mellom forbrukeren og produsentene. De møter kundene hver dag, og kan bidra til å påvirke dem til å gjøre mer miljøvennlige valg. De er sentrale i å drive en utvikling i retning sirkulær økonomi, hvor ressursene går i kretsløp. Virke mener således at omstilling til en sirkulær økonomi blir svært viktig for å håndtere klimarisiko. Det er store muligheter i å jobbe mot en sirkulær økonomi. Det er både potensial for økt verdiskaping og flere jobber, og en fersk rapport fra Finland viser at sirkulær økonomi kan kutte klimautslipp fra materialer med 56 %,

Virke ser fram til oppfølging og videre arbeid med innsikt og kunnskap om klimarisiko i norsk næringsliv, og håper Regjeringen ser dette i sammenheng med arbeidet med en nasjonal strategi for sirkulær økonomi.

Vennlig hilsen

## **Hovedorganisasjonen Virke**

Sjefsøkonom

Lars Haartveit

Bærekraftsansvarlig

Camilla Skjelsbæk Gramstad

---

<sup>1</sup> <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2018/februar-2018/klimaendringer-i-andre-land-kan-fa-store-konsekvenser-for-norge/>